

Inzicht in arbeidsmigranten in de gemeente Lelystad

Eindrapport, 7 maart 2024

TITEL

Inzicht in arbeidsmigranten in de gemeente
Lelystad

DATUM

7 maart 2024

STATUS RAPPORT

Eindrapport

OPDRACHTGEVER

Gemeente Lelystad

FOTO VOORZIJD

-

Projectteam Decisio

Gerwin van der Meulen, projectleider
Daley Contelaar, onderzoeker

UW KENMERK EN/OF CONTACT GEMEENTE LELYSTAD

Mw. N. Plantinga
Mw. J. Romeijn

Kernuitkomsten onderzoek

Naar schatting: ruim 7.000 woonachtige arbeidsmigranten

In Lelystad wonen (in 2022) naar schatting ruim 7.000 arbeidsmigranten. Het gaat hierbij om BRP-geregistreerde arbeidsmigranten (bijna 3.200) en een geschat aantal niet-geregistreerde woonachtige arbeidsmigranten (ruim 3.800). Het aantal BRP-geregistreerde arbeidsmigranten neemt jaarlijks gemiddeld toe met 11 procent. Dit is vergelijkbaar met de jaarlijks groei in de provincie Flevoland (12 procent), maar is hoger dan de jaarlijks gemiddeld groei in Nederland (8 procent).

79 procent van arbeidsmigranten woont en werkt in de gemeente Lelystad

79 procent van het aantal arbeidsmigranten dat in Lelystad woont, werkt daar ook. Het overige deel van de in Lelystad woonachtige arbeidsmigranten pendelen voornamelijk naar Almere en Zeewolde. De inkomende pendel is, in absolute zin, beperkt (zo'n 300 arbeidsmigranten). Inkomende pendel is er vooral vanuit Almere (30 procent), Dronten (26 procent) en Noordoostpolder (17 procent).

De meeste arbeidsmigranten zijn short-stay arbeidsmigranten

De meeste arbeidsmigranten in Lelystad in 2022 zijn short-stay arbeidsmigranten (46 procent). Het aandeel mid-stay en long-stay arbeidsmigranten bedraagt respectievelijk circa 37 en 17 procent.

Short-/mid-stay arbeidsmigranten meer behoefte aan kwaliteit en privacy

Short- en mid-stay arbeidsmigranten zijn voornamelijk aangewezen op flexwonen en gemeubileerde verhuur. Voor short-stay arbeidsmigranten geldt dat flexibele en tijdelijke huisvesting, zoals kamerverhuur met gedeelde centrale voorzieningen, goed aansluit bij hun behoeften. Het delen van faciliteiten, zoals keukens en sanitaire voorzieningen vinden ze geen probleem. Mid-stay arbeidsmigranten hebben vergelijkbare wensen, maar (iets) meer behoefte aan kwaliteit, privacy, comfort en ruimte. Long-stay arbeidsmigranten richten zich op de reguliere woningmarkt (voornamelijk huur).

In 2022 bijna 3.000 werkzame arbeidsmigranten in Lelystad

In gemeente Lelystad werken in 2022 circa 3.000 arbeidsmigranten. Het gaat hierbij om een deel arbeidsmigranten waarvan bekend is dat hun werkgever is gevestigd in Lelystad (1.490) een deel waarvan we inschatten dat hun werkgever waarschijnlijk ook in Lelystad gevestigd is (1.470).

Groothandel belangrijkste werkgever

Zo'n een op de vijf arbeidsmigranten in Lelystad werkt bij een werkgever in de groothandel. Daarnaast zijn de uitzendbranche en de horeca belangrijke werkgevers voor arbeidsmigranten in Lelystad. Sinds 2010 is het aandeel arbeidsmigranten dat werkt in de groothandel aanzienlijk toegenomen; het aandeel arbeidsmigranten dat werkt via een uitzendbureau is door de jaren heen juist afgenomen.

De meeste arbeidsmigranten afkomstig uit Polen; vooral toename Roemenen en Spanjaarden

De meeste werkende arbeidsmigranten in Lelystad zijn afkomstig uit Polen (25 procent), gevolgd door Roemenië (17 procent) en Bulgarije (9 procent). Vooral het aandeel van arbeidsmigranten uit Midden- en Oost Europa is gestegen vanaf 2010. Het aandeel Roemeense arbeidsmigranten is sterk toegenomen, evenals het aantal arbeidsmigranten uit Spanje.

Tussen 950 tot 1.550 extra woonachtige arbeidsmigranten in Lelystad in 2025

De prognoses voor de gemeente Lelystad laten zien dat, afhankelijk van het economische scenario, het aantal arbeidsmigranten verder toeneemt. Deze toename bedraagt in 2025 naar verwachting 950 (WLO-hoog) tot 1.550 (trend) extra arbeidsmigranten. Uitgaande van 'WLO-hoog' betekent dat in 2025 +350 short-stay, +400 mid-stay en +200 long-stay. Wanneer de trend (2010-2022) wordt gevolgd dan zijn de aantallen extra arbeidsmigranten in 2025 en 2030 hoger dan in het WLO-scenario 'hoog'.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	1
2.	Woonsituatie.....	2
2.1	Aantal woonachtige arbeidsmigranten.....	2
2.2	Woon-werkrelaties arbeidsmigranten	4
2.3	Kwalitatieve woonbehoefte.....	5
3.	Economische situatie.....	7
3.1	Aantal werkende arbeidsmigranten	7
3.3	Werkgevers arbeidsmigranten.....	9
3.4	Verblijfsduur arbeidsmigranten	10
3.5	Herkomst arbeidsmigranten	11
3.6	Leeftijd arbeidsmigranten	12
3.7	Prognose	13
	Bijlage: methodiek, definities en registratiegraad	14

1. Inleiding

Aanleiding

In Flevoland wordt, net als elders in Nederland, door werkgevers een beroep gedaan op arbeidsmigranten. Dit gebeurt in uiteenlopende economische sectoren zoals de groothandel, industrie, (land)bouw, logistiek en distributie.

Steeds meer bedrijven zetten incidenteel of structureel, voor kortere of langere tijd, arbeidsmigranten in. Het aantal arbeidsmigranten in Nederland, maar ook in de provincie Flevoland, is door de jaren flink toegenomen. Deze toename van het aantal arbeidsmigranten levert uiteenlopende ruimtelijke en beleidsmatige vraagstukken op voor (vooral) gemeenten en provincies. Bijvoorbeeld omdat het ontbreekt aan voldoende en/of kwalitatief goede (tijdelijke) huisvesting. Of, wanneer zich vragen voordoen rondom veiligheid en handhaving, sociale cohesie of leefbaarheid.

De gemeente Lelystad ziet dat het aantal arbeidsmigranten toeneemt. Deze arbeidsmigranten, die tijdelijk of voor langere termijn in Lelystad verblijven, hebben behoefte aan woonruimte. Het is daarom voor de gemeente belangrijk dat het aanbod op de woningmarkt voldoende is afgestemd op de groeiende vraag. De gemeente Lelystad tracht met haar beleid hierop in te spelen en dit beleid – waar nodig en wenselijk – verder aan te scherpen, ook met het oog op de toekomst. Daarom wil de gemeente scherp(er) inzicht hebben in het aantal arbeidsmigranten dat in de gemeente woont en/of werkt.

Vraagstelling

Tegen deze achtergrond heeft de gemeente Lelystad Decisio gevraagd om onderzoek te doen naar arbeidsmigranten met daarbij de volgende vragen:

1. Hoeveel arbeidsmigranten werken en/of wonen in de gemeente Lelystad? In welke sectoren zijn zij actief? Wat is de woon-werkbalans/pendel voor Lelystad met omliggende gemeenten? En, wat is het onderscheid in aantallen arbeidsmigranten naar short-stay, mid-stay of long-stay?
2. Wat is de prognose van het aantal arbeidsmigranten in de gemeente Lelystad voor 2025 en 2030? Hierbij is ook een onderscheid gewenst naar short- en mid-stay.
3. Wat zijn de behoeften van short-stay en/of mid-stay arbeidsmigranten op het gebied van wonen?

Aanpak en herkomst gegevens

Dit rapport geeft inzicht in de aantallen werkzame en woonachtige arbeidsmigranten in de gemeente Lelystad, de belangrijkste kenmerken en de kwantitatieve ontwikkeling in de periode 2010 tot en met 2022. De gegevens zijn afkomstig uit de 'Monitor Internationale Werknemers' van Decisio.

Monitor Internationale Werknemers; 2010 tot en met 2022

Decisio ontwikkelde een landelijke database met daarin gegevens over alle internationale werknemers in Nederland op basis van actuele en werkelijke informatie. De gegevens zijn gebaseerd op de zogenaamde 'CBS Microdata'. Deze microdata van het CBS biedt de mogelijkheid om gegevens per individu te verzamelen, te koppelen en te analyseren. Hierdoor ontstaat een beeld van de populatie 'internationale werknemers' en uiteenlopende, sociaal-economische kenmerken. Denk daarbij, bijvoorbeeld, aan bedrijfssector, leeftijd, geslacht, herkomstland of woon- en werklocatie. De gebruikte CBS Microdata zijn, onder meer, gebaseerd op gegevens van(uit) de Basisregistratie Personen (BRP), de Belastingdienst en het Uitvoeringsinstituut Werkgeversverzekeringen (UWV). De gegevens in de 'Monitor Internationale Werknemers' zijn beschikbaar voor de periode 2010 tot en met 2022.

Verder zijn in dit onderzoek prognoses gemaakt van de te verwachten ontwikkeling van het aantal arbeidsmigranten tot 2030. Deze prognoses zijn gebaseerd op de WLO-scenario's van het Centraal Planbureau en het Planbureau voor de Leefomgeving. Tot slot is in dit onderzoek deskresearch uitgevoerd om inzicht te krijgen in de woonbehoeften van arbeidsmigranten. In de bijlagen van dit rapport is een toelichting opgenomen over de methodiek en de definities.

2. Woonsituatie

2.1 Aantal woonachtige arbeidsmigranten

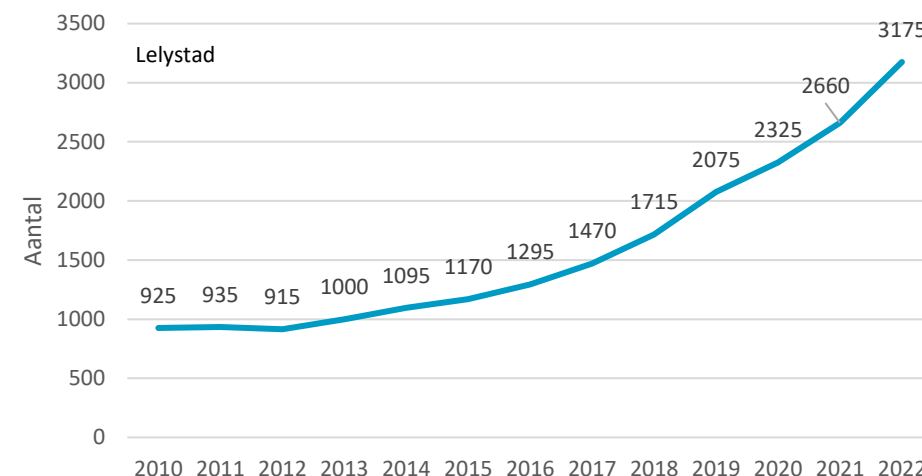
Geregisteerde en niet-geregisteerde arbeidsmigranten

Niet elke arbeidsmigrant registreert zich als inwoner van de gemeente Lelystad. Dat betekent dat niet altijd alle arbeidsmigranten opgenomen zijn in de Basisregistratie Personen (BRP). Om toch een zo goed als mogelijk kwantitatief beeld te krijgen van het aantal arbeidsmigranten dat in de gemeente Lelystad woont, is het nodig om (op basis van het aantal BRP-geregisteerde arbeidsmigranten) een inschatting te maken van het aantal dat zich niet heeft geregistreerd. Zie voor een nadere toelichting van deze inschatting op basis van de zogenaamde 'registratiegraad' de bijlagen bij dit rapport.

2022: naar schatting ruim 7.000 arbeidsmigranten woonachtig in Lelystad.

Uit BRP-gegevens blijkt dat in 2022 bijna 3.200 arbeidsmigranten woonachtig zijn in de gemeente Lelystad. Het aantal BRP-geregisteerde arbeidsmigranten in de gemeente Lelystad is sinds 2010 verdrievoudigd.

Op basis van onderzoeken naar de registratiegraad van arbeidsmigranten schatten we dat het totaal aantal woonachtige arbeidsmigranten in Lelystad ruim 7.000 bedraagt; het gaat dan om bijna 3.200 in het BRP-geregisteerde arbeidsmigranten en naar schatting ruim 3.800 arbeidsmigranten die niet in het BRP geregistreerd zijn.

3.175

geregisteerde arbeidsmigranten

3.880

niet-geregisteerde arbeidsmigranten

In 2022 wonen naar schatting zo'n 7.000 BRP-geregisteerde en niet-geregisteerde arbeidsmigranten in Lelystad

7.055

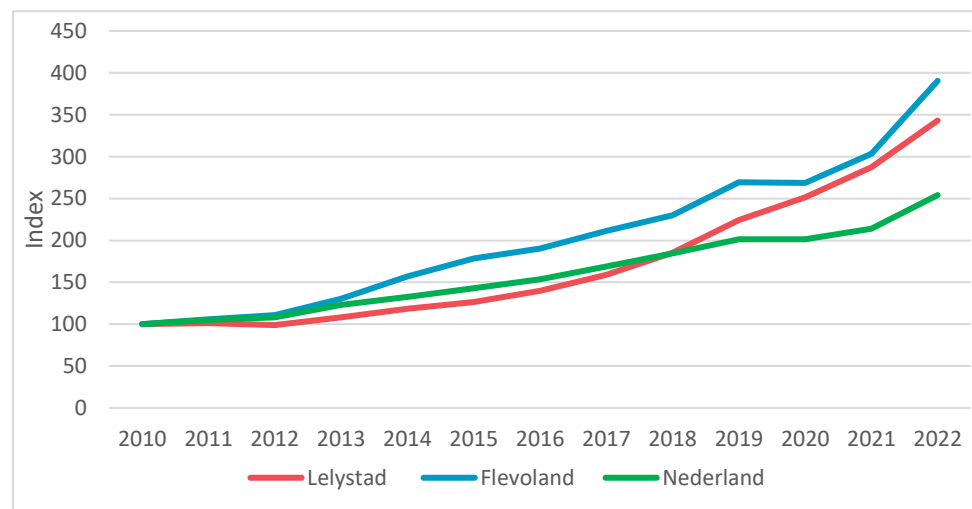
Woonachtige arbeidsmigranten

Lelystad: meer dan gemiddelde toename van het aantal BRP-geregistreerde, woonachtige arbeidsmigranten

Tussen 2010 en 2022 nam het aantal BRP-geregistreerde arbeidsmigranten dat in Lelystad woont jaarlijks met gemiddeld 11 procent toe.

De jaarlijks gemiddelde groei van het aantal BRP-geregistreerde, woonachtige arbeidsmigranten in Lelystad is lager dan de gemiddeld jaarlijkse groei in de provincie Flevoland; die bedraagt gemiddeld 12 procent per jaar.

De gemiddeld jaarlijks toename in Nederland (van het aantal BRP-geregistreerde arbeidsmigranten) bedroeg in de periode 2010 tot en met 2022 8 procent.

2.2 Woon-werkrelaties arbeidsmigranten

2022: 79 procent arbeidsmigranten woont en werkt in de gemeente Lelystad

Voor 2.800 van de bijna 3.200 BRP-geregistreerde arbeidsmigranten in de gemeente Lelystad is ook de werklocatie bekend. Hieruit maken we op dat in 2022 zo'n 4 van de 5 arbeidsmigranten (79 procent) in Lelystad woont én werkt.

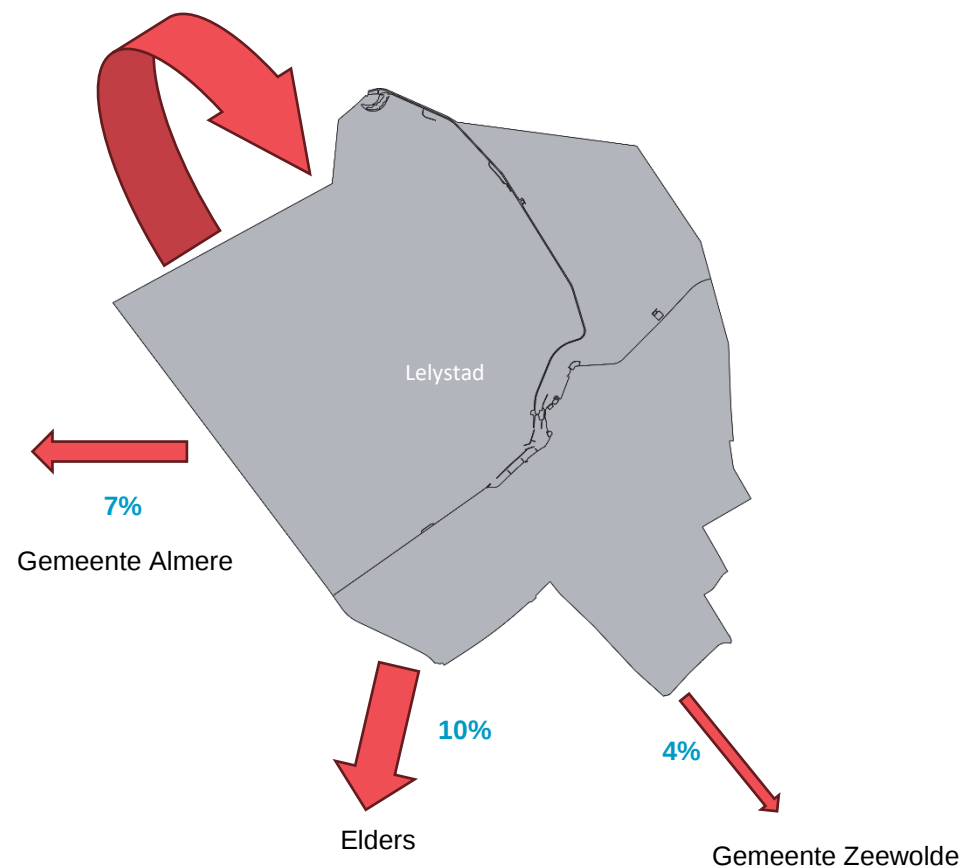
Uitgaande pendel: voornamelijk buurgemeenten

Wat betreft de uitgaande pendel van arbeidsmigranten die in de gemeente Lelystad wonen maar elders werken, zien we vooral een relatief sterke relatie met de gemeente Almere. Ongeveer 7 procent van de arbeidsmigranten die woonachtig zijn in Lelystad werkt namelijk in die gemeente. Daarnaast pendelen ook relatief veel arbeidsmigranten vanuit Lelystad naar de gemeente Zeewolde (4 procent). Andere bestemmingsgemeenten zijn: Harderwijk (2 procent), Urk (2 procent), Dronten (1 procent), Kampen (1,3 procent), Noordoostpolder (1 procent), Amersfoort (1 procent), Elburg (0,7 procent), Hilversum (0,5 procent) en Nunspeet (0,4 procent)

Inkomende pendel: is beperkt, maar afkomstig van buurgemeenten

De inkomende pendel (woont elders en werkt in Lelystad) van werkende arbeidsmigranten is beperkt (het gaat in 2022 om bijna 300 arbeidsmigranten). We zien hier wederom een relatief sterke relatie met Almere. Ongeveer 30 procent van de inkomende pendel is afkomstig vanuit de gemeente Almere. Verder pendelen relatief veel arbeidsmigranten vanuit de gemeenten Dronten (26 procent) en Noordoostpolder (17 procent). Andere herkomstgemeenten zijn: Ermelo (9 procent), Amsterdam (8 procent), Harderwijk (6 procent) en Zeewolde (4 procent).

79% woont én werkt in de gemeente Lelystad

De meeste arbeidsmigranten die in de gemeente Lelystad wonen, werken hier ook (79 procent)

2.3 Kwalitatieve woonbehoefte

Arbeidsmigranten algemeen

De kwaliteit van huisvesting speelt een steeds belangrijkere rol als vestigingsfactor. In een woonwensenonderzoek¹ onder arbeidsmigranten zijn de volgende aspecten genoemd:

- Bij voorkeur een oppervlakte tussen de 12 en 25 vierkante meter
- Het delen van een badkamer en keuken is acceptabel, maar de slaapkamer is bij voorkeur privé
- Idealiter staat de woning binnen een straal van 10 kilometer van de werklocatie
- Aanwezigheid van Wi-Fi
- Sportvoorzieningen en een winkel met producten uit het thuisland

Uit dit onderzoek blijkt verder dat arbeidsmigranten liever niet via de werkgever of het uitzendbureau huren (hetgeen ook blijkt uit adviezen Commissie Roemer), maar via een particuliere (onafhankelijke) verhuurder. Het woonmilieu maakt weinig uit, zolang er maar wel voorzieningen en winkels in de buurt zijn; liefst op fiets- of loopafstand.

De impact van verblijfsduur op woonbehoeften

De verblijfsduur van de arbeidsmigrant in Nederland beïnvloedt de woonbehoeften. Er bestaan duidelijke verschillen tussen de behoeften van arbeidsmigranten die hier kort tot middellang verblijven en diegene die voor een lange termijn in Nederland zijn.

Naarmate arbeidsmigranten langer verblijven, neemt het belang van de directe woonomgeving toe. Aspecten zoals leefbaarheid, toegang tot natuur en voorzieningen etc. worden dan belangrijker ten opzichte van bijvoorbeeld bereikbaarheid¹. Bovendien hebben arbeidsmigranten die voor een langere tijd in Nederland verblijven vaak een grotere behoefte aan een eigen, persoonlijke woonruimte².

Woonbehoeften short- en mid-stay arbeidsmigranten

Over het algemeen zijn short-stay en mid-stay arbeidsmigranten aangewezen op flexwonen en gemeubileerde verhuur³.

De behoefte bij short- en mid-stay arbeidsmigranten is gericht op woonplekken die op zijn minst aan de SNF-norm voldoen, maar bij voorkeur aan een hogere standaard². Deze SNF-norm omvat verschillende aspecten zoals bezetting, ruimte, daglicht en verwarming, sanitair, hygiëne, voorzieningen, (brand)veiligheid, onderhoud en beheer en informatievoorziening. Elk van deze aspecten bevat specifieke eisen waaraan de accommodatie moet voldoen⁴. Ondanks de overeenkomsten in de behoeften van short- en mid-stay arbeidsmigranten, zijn er ook enkele verschillen.

Short-stay arbeidsmigranten: niet te duur is essentieel

Short-stay arbeidsmigranten hebben niet de intentie om langdurig te verblijven en zoeken meestal naar goedkope, korte termijn woonoplossingen. Zij hebben doorgaans relatief weinig behoefte aan het opbouwen van een lokaal bestaan en integreren slechts in beperkte mate⁵. Het vinden en inrichten van een eigen woning heeft veelal geen prioriteit³, de focus is dan ook vooral gericht op flexibele en tijdelijke huisvesting, zoals kamerverhuur met gedeelde centrale voorzieningen^{6,2}. Het delen van faciliteiten binnen zekere grenzen, zoals keukens en sanitaire voorzieningen, wordt doorgaans niet als problematisch ervaren.

Mid-stay arbeidsmigranten: hogere eisen dan short-stay migranten

Mid-stay arbeidsmigranten zijn arbeidsmigranten die 1 tot 3 jaar verblijven. Vaak weten deze arbeidsmigranten niet zeker of ze zich hier permanent willen vestigen. Mid-stay arbeidsmigranten hebben over het algemeen meer behoefte aan kwaliteit en privacy dan short-stay arbeidsmigranten⁷. Ook vinden ze het hebben van ruimte en comfort belangrijker⁸. Ze hechten waarde aan een eigen kamer, kookgelegenheid en eigen sanitaire voorzieningen. Hoewel ze de voorkeur geven aan eigen voorzieningen, zijn ze bereid om bepaalde faciliteiten te delen³.

¹ Bron: Decisio (2021)

² Bron: Decisio (2024)

³ Bron: Iersel (2019)

⁴ Bron: [Stichting Normering Flexwonen](#) (2024)

⁵ Bron: KAFRA Housing (2022)

⁶ Bron: Tim Polman (2018)

⁷ Bron: Het Kenniscentrum Arbeidsmigranten (2019)

⁸ Bron: Conclusr Datacollection Services (2018)

Long-stay arbeidsmigranten komen terecht in op de reguliere woningmarkt

Long-stay arbeidsmigranten zijn arbeidsmigranten die meer dan drie jaar in Nederlands verblijven³. Hoewel het merendeel van hen uiteindelijk (toch) terugkeert naar het thuisland, hebben ze wel de behoefte om te integreren en te participeren^{8, 3}. De wens tot integratie kan invloed hebben op hun keuze voor een woonlocatie⁵.

De long-stay arbeidsmigranten hebben meer behoefte aan een zelfstandige woonruimte; en dus niet twee mensen op één kamer^{5, 2}. Wat betreft de huisvesting voor long-stay betekent het zij zich richten op de reguliere woningmarkt^{2, 8}. De meeste komen in de (sociale) huur terecht, terwijl een beperkt deel zich richt op de koopsector². Gelet op het inkomen van deze groep en de stijgende koopprijzen, gaan we ervan uit dat een toenemend deel van de long-stay arbeidsmigranten een woning in het huursegment zal zoeken; zowel sociale huur als middenhuur².

3. Economische situatie

3.1 Aantal werkende arbeidsmigranten

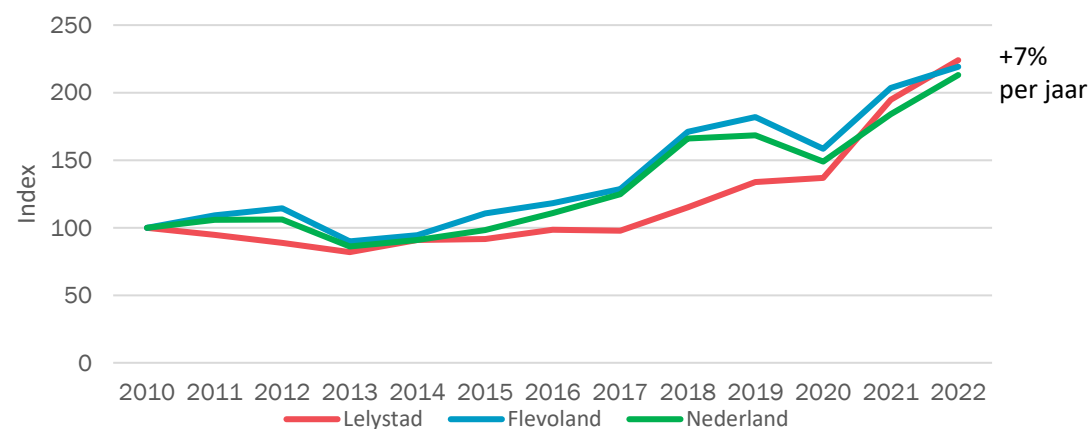
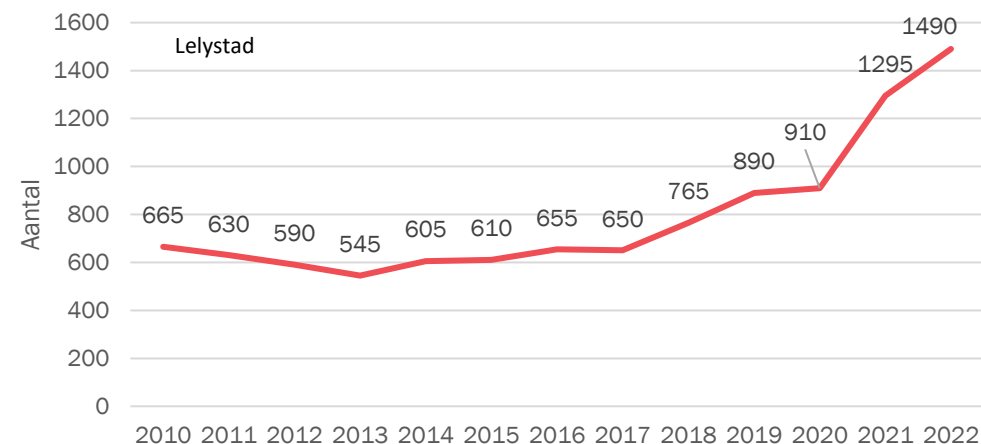
2022: circa 3.000 werkende arbeidsmigranten in de gemeente Lelystad

In 2022 werkten naar schatting circa 3.000 arbeidsmigranten in de gemeente Lelystad. Het gaat dan om arbeidsmigranten die in Lelystad wonen, maar ook om arbeidsmigranten die elders woonachtig zijn.

Het aantal werkende arbeidsmigranten in de gemeente Lelystad bestaat uit 1.490 arbeidsmigranten waarvan bekend is dat hun werkgever is gevestigd in Lelystad en 1.470 arbeidsmigranten waarvan we inschatten dat hun werkgever waarschijnlijk ook in Lelystad gevestigd is.

Vestigingsadres werkgever

Het komt voor dat de werklocatie van arbeidsmigranten geregistreerd is als het (hoofd)vestigingsadres van de werkgever. In het geval dat via een uitzendbureau gewerkt wordt, is dat vrijwel altijd niet de daadwerkelijke werklocatie. Bijvoorbeeld, vanuit een uitzendbureau gevestigd in Groningen werkzaam zijn in Lelystad, maar geregistreerd staan als 'werkende' op het vestigingsadres van het Groninger uitzendbureau. Dit is administratief correct, maar geeft niet weer wat er in de praktijk daadwerkelijk gebeurt. Op basis van woon-werk gegevens hebben we inzicht in deze 'onlogische' woon-werklocaties waardoor we deze administratieve 'omissie' kwantitatief kunnen maken. Hierdoor is het waarschijnlijk dat nog eens ruim 1.470 arbeidsmigranten als 'werkzaam in de gemeente Lelystad' aangewezen kunnen worden.

Gemiddeld jaarlijkse stijging van 7 procent

In 2022 was van 1.490 arbeidsmigranten bekend dat hun werkgever gevestigd was in Lelystad. Dit aantal is tussen 2010 en 2022 meer dan verdubbeld, wat neerkomt op een gemiddeld jaarlijkse stijging van 7 procent. In 2020 vlakke de stijgende trend af als gevolg van corona, maar was er nog wel sprake van een toename van het aantal arbeidsmigranten. Vanaf 2020 neemt het aantal arbeidsmigranten weer (sterk) toe.

De gemiddeld jaarlijkse groei van 7 procent tussen 2010 en 2022 was vergelijkbaar met de ontwikkeling in de provincie Flevoland en Nederland.

Lelystad minder conjunctuurgevoelig

De ontwikkeling van het totaal aantal werkende arbeidsmigranten, waarvan de vestigingslocatie van de werkgever bekend is, is in Lelystad sinds 2010 minder conjunctuurgevoelig geweest in vergelijking met wat er in de provincie Flevoland en Nederland gebeurde. Want, tijdens de financiële crisis van 2012/2013 en de coronaperiode in 2020/2021 nam het aantal arbeidsmigranten in Flevoland en Nederland af, terwijl in Lelystad deze daling uitbleef of veel kleiner was.

3.3 Werkgevers arbeidsmigranten

2022: een op de vijf arbeidsmigranten heeft werkgever in de groothandel

In de gemeente Lelystad werkt het merendeel van de arbeidsmigranten bij een werkgever in de groothandel (23 procent), gevolgd door de uitzendbureaubranche (17 procent) en de horeca (12 procent). Het is onbekend naar welke werkgevers arbeidsmigranten die via een uitzendbureau werken, worden uitgezonden.

Lelystad: vergelijking bedrijfssectoren met 2010

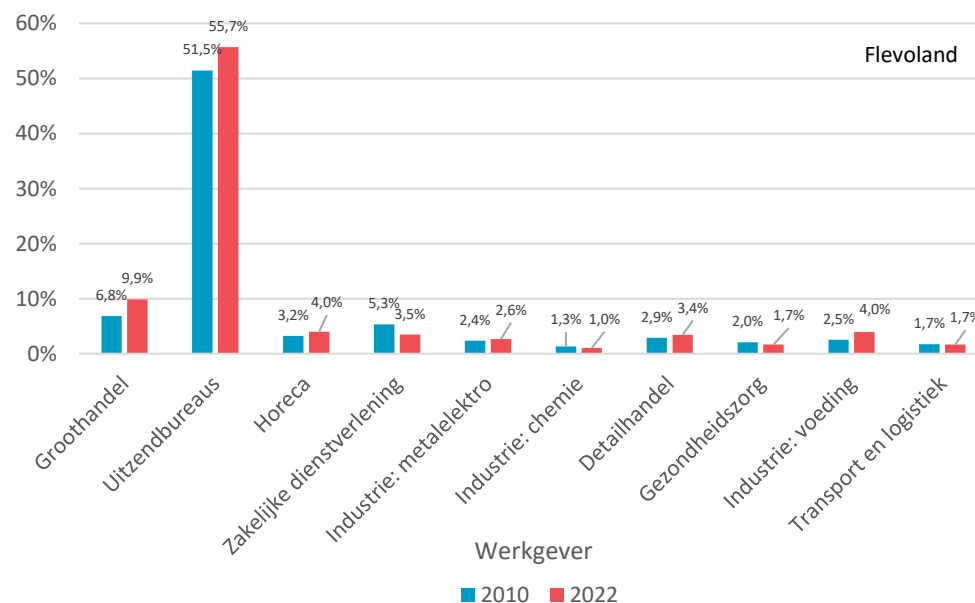
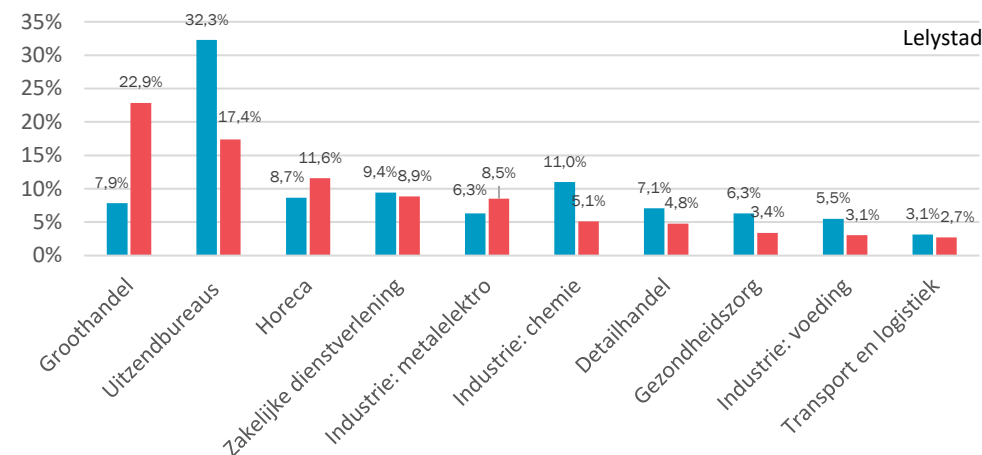
In de periode van 2010 tot en met 2022 zijn er verschuivingen te zien in de sectoren waar arbeidsmigranten in Lelystad werkzaam zijn. De meest opvallende veranderingen zijn in de sectoren groothandel en uitzendbureaus. Het aandeel arbeidsmigranten dat actief is bij een werkgever in de groothandelssector is namelijk gestegen van 8 naar 23 procent, terwijl het aandeel dat via een uitzendbureau werkt, afnam van 32 naar 17 procent. Verder nam het aantal arbeidsmigranten met een werkgever in de horeca en industrie (metaalektro) ook toe tussen 2010 en 2022.

Lelystad: groot aandeel in groothandel

Voor Flevoland was (in 2022) vooral de uitzendbranche het meest omvangrijk als werkgever. Bijna 56 procent van de arbeidsmigranten in Flevoland was actief via een uitzendbureau. Dit percentage ligt bijna 40 procentpunt hoger dan in Lelystad. Als gevolg hiervan is het aandeel arbeidsmigranten in de overige sectoren in Flevoland relatief beperkt. Ook de sector groothandel, de belangrijkste sector in Lelystad in 2022, was in Flevoland significant lager dan in Lelystad. Dit percentage is namelijk ongeveer 13 procentpunt lager dan in Flevoland.

De meeste arbeidsmigranten in Lelystad werken bij werkgever in de groothandel (23 procent)

3.4 Verblijfsduur arbeidsmigranten

2022: vooral short-stay arbeidsmigranten (verblijf < 1 jaar)

Het grootste deel van het aantal arbeidsmigranten in 2022 betrof short-stay arbeidsmigranten; het ging om 46 procent.

Het aandeel mid-stay arbeidsmigranten, die 1 tot 3 jaar verblijven, was in 2022 37 procent van het totaal. De groep long-stay arbeidsmigranten, met een verblijfsduur van meer dan 3 jaar, bedroeg 17 procent van het totaal.

Het aandeel short-stay arbeidsmigranten wisselt van jaar tot jaar, maar bedraagt in de periode 2018 tot en met 2022 gemiddeld ruim 36 procent. Tegelijkertijd is het aandeel long-stay arbeidsmigranten tussen 2018 en 2022 elk jaar gedaald, van 29 procent in 2018 naar 17 procent in 2022.

Jaar	Short-stay (< 1 jaar)	Mid-stay (1 tot 3 jaar)	Long-stay (3 jaar of langer)
2018	34%	37%	29%
2019	33%	40%	27%
2020	33%	43%	23%
2021	36%	44%	20%
2022	46%	37%	17%
Gemiddeld	36,5%	40,3%	23,2%

3.5 Herkomst arbeidsmigranten

Herkomst: meeste arbeidsmigranten afkomstig uit Polen, vooral aandeel Roemenen en Spanjaarden neemt toe

In 2022 was 25 procent van het aantal werkende arbeidsmigranten in de gemeente Lelystad van Poolse afkomst. Andere belangrijke herkomstlanden zijn Roemenië (17 procent), Bulgarije (9 procent) en Spanje (8 procent).

Aanzienlijke stijging van Roemenen en Spanjaarden

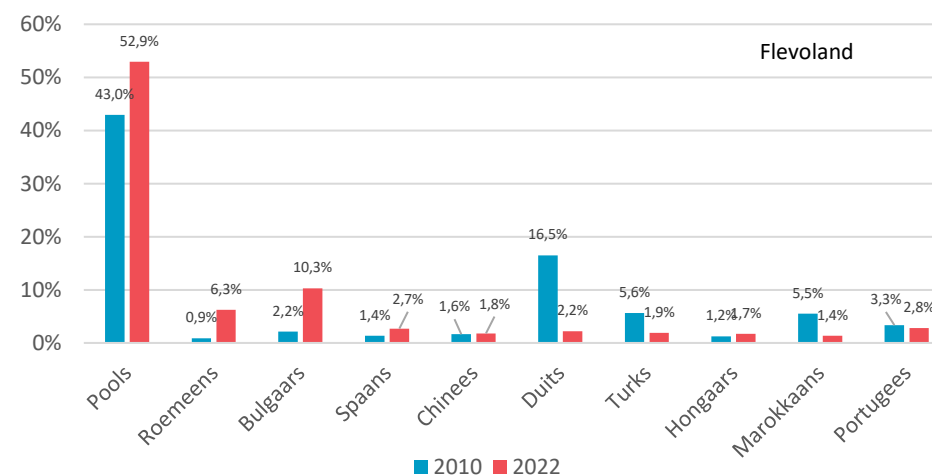
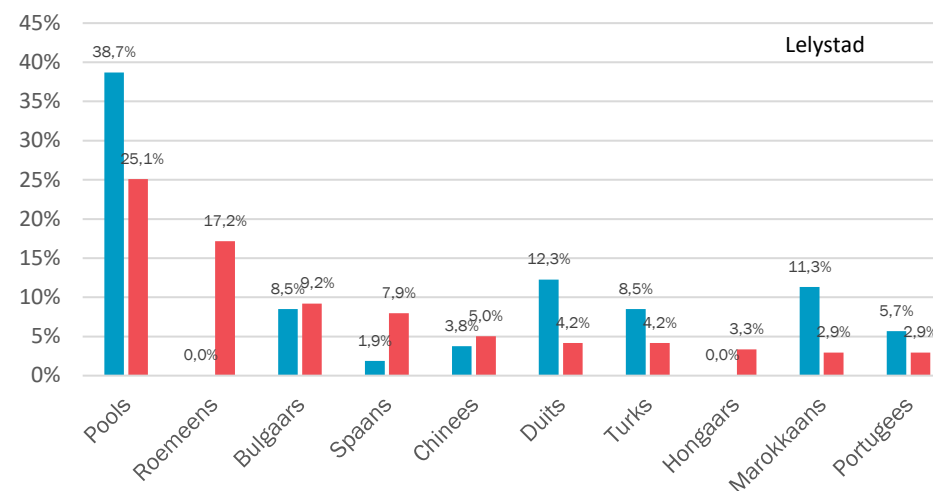
Bij de vergelijking met de gegevens uit 2010 valt op dat het aandeel arbeidsmigranten uit Roemenië en Spanje aanzienlijk is gegroeid, met respectievelijk 17 en 6 procentpunt. Verder is opmerkelijk dat het aandeel arbeidsmigranten uit Polen significant is afgenomen van 39 naar 25 procent. Daarnaast is er ook sprake van een aanzienlijke afname in het aandeel arbeidsmigranten uit Duitsland en Marokko.

Poolse arbeidsmigranten sterker vertegenwoordigd in Flevoland dan in Lelystad

Voor Flevoland geldt, net als in Lelystad, dat het aandeel Poolse arbeidsmigranten in 2022 het omvangrijkst is. Het percentage Polen is in Flevoland echter significant hoger dan in Lelystad, ongeveer 28 procentpunt meer. Daarnaast is ook in Flevoland het aandeel Roemeense en Bulgaarse arbeidsmigranten relatief omvangrijk. Voor de Roemeense arbeidsmigranten ligt het percentage echter ongeveer 11 procentpunt lager. Daarentegen is het aandeel Bulgaarse arbeidsmigranten in Flevoland en Lelystad ongeveer gelijk.

De meeste arbeidsmigranten (25 procent) zijn van Poolse afkomst; toenemend aantal Roemeense en Spaanse arbeidsmigranten

3.6 Leeftijd arbeidsmigranten

2022: grootste deel arbeidsmigranten 35-45 jaar

Het merendeel (33 procent) van de arbeidsmigranten in Lelystad is tussen de 35 en 45 jaar oud, gevolgd door de leeftijdsgroep 25 tot 35 jaar (32 procent).

Lelystad: toename in gemiddelde leeftijd

Van 2010 tot 2022 is een verschuiving zichtbaar in de leeftijdsverdeling in Lelystad. Er is een daling in het aandeel arbeidsmigranten in de jongere leeftijdsgroepen van 15 tot 25 jaar en 25 tot 35 jaar. Daarnaast zien we een stijging in het aandeel in de oudere groepen van 35 tot 45 jaar en 45 tot 55 jaar. Dit wijst op een toename van de gemiddelde leeftijd van de arbeidsmigranten in deze periode.

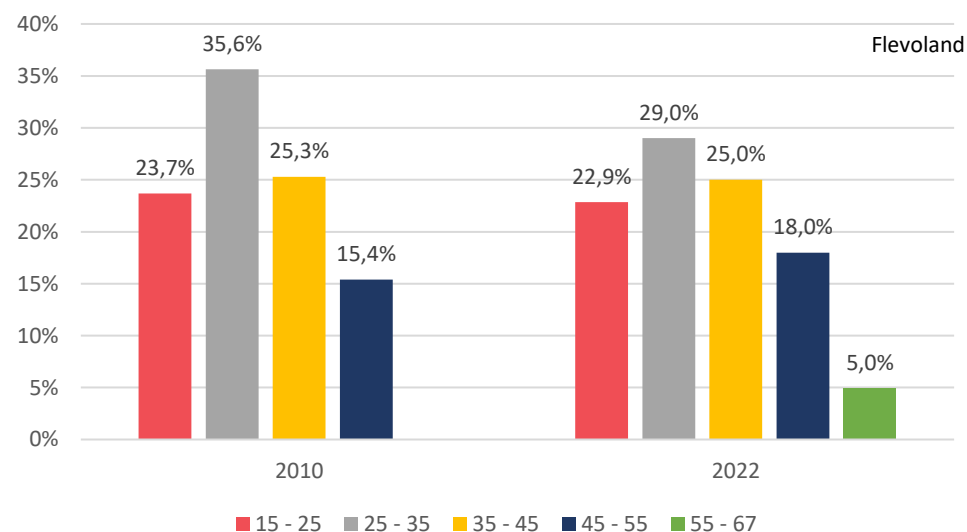
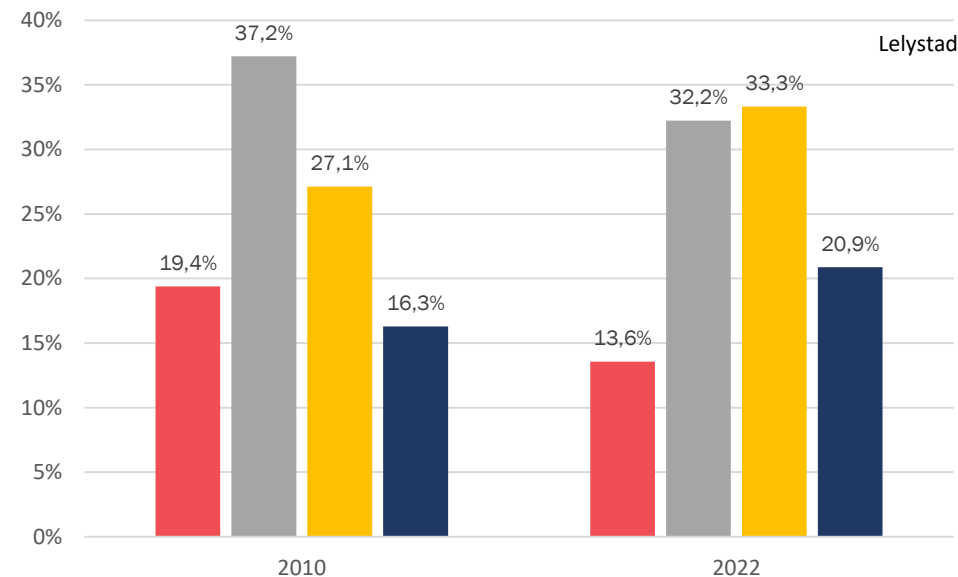
Lelystad minder leeftijdsgroepen vergeleken met de provincie

De leeftijdsverdeling van arbeidsmigranten in Lelystad komt in 2022 sterk overeen met die van de provincie Flevoland. In beide gebieden vormen de leeftijdscategorieën van 25 tot 35 jaar en 35 tot 45 jaar de grootste groepen. Opvallend is dat in Flevoland het aandeel arbeidsmigranten 8 procentpunt hoger is in de leeftijdsgroep van 15 tot 25 jaar. Bovendien, in tegenstelling tot Lelystad, kent Flevoland ook een aandeel (5 procent) arbeidsmigranten in de categorie van 55 tot 67 jaar.

Stijging leeftijd van jongeren, verschil bij ouderen in Lelystad en Flevoland

De ontwikkeling van de leeftijd van arbeidsmigranten in Lelystad en Flevoland vertonen gelijkenissen. Het aandeel arbeidsmigranten met een leeftijd tussen de 15 tot 25 jaar en 25 tot 35 jaar nam namelijk ook toe in Flevoland. Verder zien we ook voor beide regio's een stijging in het aandeel arbeidsmigranten van 45 tot 55 jaar.

Daarentegen zijn er ook duidelijke verschillen in de ontwikkeling van de andere leeftijdsgroepen van 2010 tot 2022. De arbeidsmigranten met een leeftijd van 35 tot 45 jaar blijft namelijk, in tegenstelling tot Lelystad, constant in Flevoland. Ook zien we een stijging in het aandeel in de leeftijdsgroep 55 tot 67 jaar in Flevoland.

3.7 Prognose

Op basis van economische ontwikkeling zijn prognoses opgesteld van de te verwachten ontwikkeling van het aantal arbeidsmigranten in 2025 en 2030. Hierbij is ook een onderscheid gemaakt naar verblijfsduur.

Prognose achtergrond

Voor de prognose baseren we ons op de meeste recente (2015) regionaal-economisch prognoses op COROP-niveau. De verwachting is dat in 2024 een nieuwe editie van de scenariostudie wordt gepubliceerd. Deze zogenaamde 'WLO-scenario's' (Welvaart en Leefomgeving) worden opgesteld door het PBL (Planbureau voor de Leefomgeving) en het CPB (Centraal Planbureau) en zijn de basis voor veel beleidsbeslissingen op het gebied van de fysieke leefomgeving in Nederland. Voor de regionaal-economische ontwikkeling gaan we uit van een WLO-laag en WLO-hoog scenario. Het WLO-hoog scenario combineert een relatief hoge bevolkingsgroei met een hoge economische groei. Het WLO-laag scenario gaat een beperkte demografische ontwikkeling samen met een gematigde economische groei.

Tussen 950 tot 1.550 extra woonachtige arbeidsmigranten in Lelystad in 2025

De prognoses voor de gemeente Lelystad laten zien dat, afhankelijk van het economische scenario, het aantal arbeidsmigranten verder toeneemt. Deze toename bedraagt in 2025 naar verwachting 950 (WLO-hoog) tot 1.550 (trend) extra arbeidsmigranten.

Tot en met 2030 verwachten we voor Lelystad een toename van 2.650 tot 4.950 arbeidsmigranten.

Aantal in Lelystad wonende arbeidsmigranten (BRP-geregistreerd en schatting van niet BRP-geregistreerd)	2022	2025	2030
Prognose: conform scenario WLO-hoog (+4,1% per jaar)	7.050	8.000	9.700
Prognose: conform trend Lelystad 2010-2022 (+7% per jaar)	7.050	8.600	12.000
Additioneel aantal: conform WLO-hoog	-	950	2.650
Additioneel aantal wonende arbeidsmigranten: conform trend	-	1.550	4.950
Op basis prognose scenario WLO-hoog:			
Short (< 1 jaar)	36,5%	350	970
Mid (1 tot 3 jaar)	40,3%	400	1.070
Long (3 jaar of langer)	23,2%	200	610
Totaal	100%	950	2.650
Op basis van prognose conform trend:			
Short (< 1 jaar)	36,5%	570	1.810
Mid (1 tot 3 jaar)	40,3%	620	1.990
Long (3 jaar of langer)	23,2%	360	1.150
Totaal	100%	1.550	4.950

WLO-hoog: toename short-stay +350 tot en met 2025, +970 tot en met 2030

Op basis van de verdeling van de verblijfsduur van arbeidsmigranten in Lelystad, betekent de verwachte toename van het aantal arbeidsmigranten in de gemeente Lelystad het volgende: voor short-stay verwachten we een toename van tenminste 350 arbeidsmigranten in 2025. Tot en met 2030 verwachten we een toename van bijna 970 arbeidsmigranten (voor short-stay; in het WLO-hoog scenario). Wanneer de trend (2010-2022) wordt gevolgd dan zijn de aantallen extra arbeidsmigranten in 2025 en 2030 hoger dan in het WLO-scenario.

Bijlage: methodiek, definities en registratiegraad

Cijfers internationale werknemers

Het CBS geeft geaccrediteerde organisaties toegang tot de databestanden op basis waarvan het CBS haar statistieken opstelt (CBS Microdata). Decisio heeft toegang tot CBS Microdata en gebruikt dit om de 'Monitor Internationale Werknemers' op te stellen. Binnen deze monitor zoomen we onder meer specifiek in op arbeidsmigranten. Voor de monitor koppelt Decisio binnen CBS Microdata contract-informatie van arbeidsmigranten in Nederland aan verschillende persoonsgegevens. Op gemeenteniveau en (deels) op postcodeniveau geeft de monitor vervolgens onder meer inzicht in:

- Het aantal internationale werknemers dat in een regio woont en/of werkt
- In welke sector zij werkzaam zijn en wat zij verdienen
- Hoe lang zij in Nederland economisch actief zijn
- Waar ze vandaan komen, hoe oud ze zijn en hoe zij wonen

Definities

Internationale werknemer: is een economisch-actieve persoon met alleen een buitenlandse nationaliteit (oftewel deze persoon heeft niet de Nederlandse nationaliteit) en die in loondienst is bij een in Nederland gevestigde organisatie. Voor deze persoon wordt loonheffing afgedragen aan de Belastingdienst.

- Kenniswerker: is een internationale werknemer die gerekend wordt tot de groep kenniswerkers waarbij een minimale looneis gesteld is voor twee leeftijdsgroepen. De leeftijdsgebonden loongrenzen zijn afgeleid van de landelijke Kennismigrantenregeling. Deze groep 'kenniswerkers' valt niet binnen de scope van dit onderzoek.
- Arbeidsmigrant: is een internationale werknemer die minder verdient dan de gestelde minimale looneis(en) voor de kenniswerker.
- Short-stay: verblijf van korter dan een jaar
- Mid-stay: verblijf van een tot drie jaar
- Long-stay: verblijf van drie jaar of langer

BRP en registratiegraad

Het komt voor dat het woonadres van een arbeidsmigrant niet bekend is via de CBS Microdata. Dat kan meerdere redenen hebben. Bijvoorbeeld doordat de arbeidsmigrant, bij seizoensgebonden arbeid, minder dan vier maanden in Nederland verblijft en zich niet bij de gemeente inschrijft (dat is ook geen wettelijke plicht). Of het kan voorkomen dat de arbeidsmigrant onbekend is met het proces van inschrijving en/of zich niet wil inschrijven vanwege de angst voor het verliezen van rechten in het land van herkomst. Het aantal geregistreerde arbeidsmigranten via de CBS Microdata is dus waarschijnlijk een onderschatting van het daadwerkelijke aantal arbeidsmigranten.

Er zijn diverse onderzoeken uitgevoerd naar de registratiegraad onder arbeidsmigranten. Onderzoek van de Universiteit Utrecht en de Erasmus Universiteit wijst uit dat binnen de totale populatie arbeidsmigranten in Nederland circa 50 procent zich registreert. De Erasmus Universiteit en het voormalige Nicis Institute schatten de registratiegraad onder arbeidsmigranten in eerder onderzoek hoger in: op circa 66 procent. Onderzoek van het Risbo (een onderzoeksinstituut van de Erasmus Universiteit Rotterdam) komt uit op een registratiegraad van circa 45 procent. De rekenmethode in dit laatste onderzoek is goed gedocumenteerd en betrouwbaar. Het aandeel niet-geregistreerden is daarbij afgeleid uit loongegevens van de Belastingdienst over personen met een **nationaliteit** uit Midden- en Oost-Europa die wel loonbelasting afdragen, maar niet in de BRP zijn geregistreerd. We hebben we op basis van deze stelregel een inschatting gemaakt voor de gemeente Lelystad.